

Dosarul nr. 2r-70/23

2-22005471-01-2r-15022023

Prima instanță, Judecătoria Edineț, sediul Briceni (jud.: A. Cazaicicov)

Instanța de apel, Curtea de Apel Bălți (jud.: S. Procopciuc, D. Stănilă, D. Corolevschi)

DECIZIE

22 martie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Galina Stratulat
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Cooperativa raională de consum „Universcoop”, orașul Dondușeni,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Petru Burbulea împotriva Cooperativei raionale de consum „Universcoop”, orașul Dondușeni cu privire la încălcarea dreptului de acces la informație și obligarea furnizării informației solicitate,

împotriva încheierii din 04 ianuarie 2023 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost restituit apelul declarat de Cooperativa raională de consum „Universcoop”, orașul Dondușeni ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelanta nu a solicitat repunerea în termen,

c o n s t a t ă :

La 17 ianuarie 2022, Petru Burbulea a depus cerere de chemare în judecată împotriva Cooperativei raionale de consum „Universcoop”, orașul Dondușeni, cu privire la încălcarea dreptului de acces la informație și obligarea furnizării informației solicitate.

Prin hotărârea din 06 octombrie 2022 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni, a fost admisă acțiunea depusă de Petru Burbulea. A fost constatată încălcarea dreptului lui Petru Burbulea de acces la informația solicitată prin cererea nr. 58 din 02 decembrie 2021. A fost obligată Cooperativa raională de consum „Universcoop”, orașul Dondușeni să furnizeze lui Petru Burbulea informația solicitată prin cererea nr. 58 din 02 decembrie 2021, și anume, informația privind lista persoanelor care fac parte din organul de conducere suprem – Adunarea Generală a Cooperativei Raionale de Consum „Universcoop”, orașul Dondușeni, informația privind lista persoanelor care fac parte din biroul executiv al Cooperativei raionale de consum „Universcoop”, orașul Dondușeni.

La 11 noiembrie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Cooperativa raională de consum „Universcoop”, orașul Dondușeni a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii. Totodată, a indicat

apelanta că apelul motivat îl va prezenta ulterior după ce va lua cunoștință cu hotărârea integrală a primei instanțe.

Prin încheierea din 04 ianuarie 2023 a Curții de Apel Bălți, a fost restituit apelul declarat de Cooperativa raională de consum „Universcoop”, orașul Dondușeni ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelanta nu a solicitat repunerea în termen.

La 24 ianuarie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Cooperativa raională de consum „Universcoop”, orașul Dondușeni a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii din 24 ianuarie 2023 a Curții de Apel Bălți, cu remiterea spre rejudecare a problemei soluționate prin încheierea contestată.

În motivarea recursului Cooperativa raională de consum „Universcoop”, orașul Dondușeni a indicat că încheierea instanței de apel este neîntemeiată și pasibilă casării, deoarece prima instanță a examinat cauza în absența pârâtului/recurent. Despre emiterea hotărârii primei instanțe a aflat la 14 octombrie 2022, când a recepționat dispozitivul hotărârii prin intermediul oficiului poștal, iar la 11 noiembrie 2022 a depus cererea de apel. Respectiv, termenul de 30 de zile pentru depunerea apelului urmează să fie calculat începând cu 14 octombrie 2022, când i s-a comunicat actul judecătoresc.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că încheierea din 04 ianuarie 2023 a Curții de Apel Bălți a fost expediată la 06 ianuarie 2023 la adresa poștală a recurenteii Cooperativa raională de consum „Universcoop”, orașul Dondușeni și a fost recepționată la data de 11 ianuarie 2023 (f.d. 127).

Astfel, recursul declarat la 14 ianuarie 2023 este în termen.

La 15 februarie 2023 în adresa intimatului Petru Burbulea a fost expediată copia recursului declarat de Cooperativa raională de consum „Universcoop”, orașul Dondușeni, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 133), însă intimatul nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Din materialele cauzei rezultă că la 06 octombrie 2022 Judecătoria Edineț, sediul Briceni, a pronunțat dispozitivul hotărârii, prin care a admis acțiunea depusă de Petru Burbulea.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 11 noiembrie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Cooperativa raională de consum „Universcoop”, orașul Dondușeni a depus cerere de apel nemotivată. Totodată, a indicat apelanta că apelul motivat îl va prezenta ulterior după ce va lua cunoștință cu hotărârea integrală a primei instanțe, fără însă a solicita repunerea în termen a apelului.

Ca urmare, prin încheierea din 04 ianuarie 2023 a Curții de Apel Bălți, a fost restituit apelul declarat de Cooperativa raională de consum „Universcoop”, orașul Dondușeni ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelanta nu a solicitat repunerea în termen.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu argumentele recursului și cadrul legal aplicabil speței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de restituire a cererii de apel depusă de Cooperativa raională de consum „Universcoop”, orașul Dondușeni, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Cod de procedură civilă, deoarece cererea de apel a fost depusă peste termenul de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut la art. 362 alin. (1) din Cod de procedură civilă.

Or, după cum rezultă din actele cauzei, dispozitivul hotărârii primei instanțe a fost pronunțat la 06 octombrie 2022, iar cererea de apel (nemotivată) a fost depusă de către Cooperativa raională de consum „Universcoop”, orașul Dondușeni la 11 noiembrie 2022, pe când termenul-limită de depunere a apelului *a expirat la 05 noiembrie 2021*. Însă, luînd în considerație că ultima zi de declarare a apelului era zi nelucrătoare (sîmbătă), cererea de apel urma a fi depusă în următoarea zi lucrătoare, 07 noiembrie 2022, inclusiv (luni).

Totodată, în conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Din normele legale citate supra rezultă că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite prin cerere invocă această solicitare. La cererea de

repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului de procedură. Prin prisma jurisprudenței CEDO, nemotivarea de către instanță a temeiurilor de repunere a apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

La caz se constată că apelul a fost depus de către Cooperativa raională de consum „Universcoop”, orașul Dondușeni peste termenul legal de atac, însă apelanta nu a solicitat repunerea în termen a apelului, printr-o cerere formulată în condițiile art. 116 din Cod de procedură civilă, cu indicarea motivelor și prezentarea probelor întru confirmarea imposibilității depunerii apelului în termenul legal. Or, repunerea în termenul de atac se face de către instanța de judecată doar în cazurile și în ordinea strict reglementată de art. 116 din Cod de procedură civilă, care cert, expres și imperativ stipulează că repunerea în termen a actului de procedură poate fi efectuată doar la cererea persoanei care o solicită și cu anexarea probelor ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului.

Prin urmare, Cooperativa raională de consum „Universcoop”, orașul Dondușeni, contestând hotărârea primei instanțe peste termenul legal de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului, trebuia să depună diligența și să întreprindă măsurile necesare pentru a-și proteja drepturile de acces la instanță prin depunerea unei cereri de repunere în termen a apelului, cu anexarea probelor justificative care să confirme imposibilitatea depunerii cererii de apel în termenul de atac prevăzut de lege. Or, instanța de apel nu era în drept din oficiu să dispună acest fapt, fără ca apelanții să înainteze personal această solicitare.

Subsecvent, în conformitate cu art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Conform art. 102 alin. (6) din Codul de procedură civilă, citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces.

Potrivit art. 105 alin. (1) și (5) din Codul de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței. Citația sau înștiințarea adresată persoanei fizice se înmânează personal contra semnătură pe cotor.

Nu pot fi reținute argumentele Cooperativei raionale de consum „Universcoop”, orașul Dondușeni invocate în cererea de recurs precum că prima instanță a examinat cauza în absența lor. Despre emiterea hotărârii primei instanțe au aflat la 14 octombrie 2022, când a recepționat dispozitivul hotărârii prin intermediul oficiului poștal, iar la 11 noiembrie 2022 a depus cererea de apel. Respectiv, termenul de 30 de zile pentru depunerea apelului urmează să fie calculat începând cu 14 octombrie 2022, când i s-a comunicat actul judecătoresc.

Or, legislația procesual civilă în vigoare cert stipulează că indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii, termenul de declarare a apelului de 30 de zile prevăzut la art. 362 din Cod de procedură civilă curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, dar nu de la data recepționării (comunicării) actului judecătoresc sau încetării circumstanțelor care au dus la omiterea termenului de procedură.

Mai mult ca atât, Cooperativa raională de consum „Universcoop”, orașul Dondușeni a cunoscut de existența prezentului litigiu, la data de 05 octombrie 2022 depunând cerere de amânare a ședinței de judecată din data de 06 octombrie 2022, din motivul imposibilității prezentării în ședința de judecată a reprezentantului acesteia (f.d. 107).

Circumstanțele menționate, denotă faptul că Cooperativa raională de consum „Universcoop”, orașul Dondușeni a cunoscut că prezenta cauză se află pe rolul Judecătorei Edineț, sediul Ungheni, însă cu toate acestea, contrar dispozițiilor art. 362 Cod de procedură civilă, ultima nu și-a valorificat dreptul de a efectua actul de procedură în termenul legal și nici nu a solicitat repunerea acestuia prin prisma art. 116 Cod de procedură civilă

La acest capitol se rețin dispozițiile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care reglementează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Dat fiind cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră drept întemeiată și legală încheierea din 04 ianuarie 2023 a Curții de Apel Bălți.

Colegiul reține că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa promovează, cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art. 116, 118, 121, 122 și art. 362 din Codul de procedură civilă, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate.

Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Instanța de recurs accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele inserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic c. Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007, precum și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, hotărârea din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Cooperativa raională de consum „Universcoop”, orașul Dondușeni.

Se menține încheierea din 04 ianuarie 2023 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Petru Burbulea împotriva Cooperativei raionale de consum „Universcoop”, orașul Dondușeni cu privire la încălcarea dreptului de acces la informație și obligarea furnizării informației solicitate.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Galina Stratulat

Mariana Pitic